

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการศึกษาและรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาข้อมูลด้วยตนเอง เกี่ยวกับชาวชนบท และสภาพของหมู่บ้านที่อยู่นอกเขตเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ตลอดจนเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชาวชนบท สภาพการอ่าน ความสนใจในการอ่านของชาวชนบท สภาพหมู่บ้านต่าง ๆ จากหนังสือ วารสาร และเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ
2. ศึกษาและสำรวจรายชื่อหมู่บ้านที่จะศึกษา ซึ่งได้รายชื่อต่าง ๆ จากการศึกษาเลือกกลุ่ม
3. รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อศึกษาถึงสภาพการอ่าน ความสนใจและความต้องการในการอ่านของชาวชนบท อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ชาวชนบท ซึ่งเลือกครอบครัวละ 1 คน จาก 9 หมู่บ้าน เลือกครอบครัวอย่างมีระบบ ประชากรที่ศึกษามีจำนวน 298 คน อายุ 15-50 ปี ทั้งเพศชายและเพศหญิง

วิธีสุ่มประชากร

1. แบ่งตำบล (หมู่บ้าน) ต่าง ๆ เป็น 3 กลุ่ม ตามระยะทางที่ห่างจากเขตเทศบาล
กลุ่มที่ 1 คือ ตำบลที่อยู่นอกเขตเทศบาล 1-10 กิโลเมตร มี 3 ตำบล คือ ตำบลเมืองเก่า ตำบลบ้านเปิด ตำบลท่าพระ รวมทั้งหมด 553 ครอบครัว
กลุ่มที่ 2 คือ ตำบลที่อยู่นอกเขตเทศบาล 11-20 กิโลเมตร มี 3 ตำบล คือ ตำบลศิลา ตำบลบ้านทุ่ม ตำบลสำราญ รวมทั้งหมด 286 ครอบครัว

กลุ่มที่ 3 คือ ตำบลที่อยู่นอกเขตเทศบาล 21 กิโลเมตรขึ้นไป มี 3 ตำบล คือ ตำบลสาวะถี ตำบลบ้านค้อ ตำบลบ้านหว้า รวมทั้งหมด 292 ครอบครัวย

2. ประชากรทั้ง 3 กลุ่ม รวมทั้งหมด 1,131 ครอบครัวย แต่เลือกมาศึกษา 298 ครอบครัวย โดยใช้วิธีการเลือกจำนวนประชากรตามตารางของเครลชี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970 : 608) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยยึดถือจำนวนประชากรไว้ 25% (บุญธรรม กิจปรดาบรูลูทธิ์ 2524 : 49)

3. ในการกำหนดตัวผู้ตอบแบบสอบถาม เอาครอบครัวละ 1 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างตามทฤษฎีของแบคส์ตอร์ม และเฮอร์ช (Backstorm and Hursh 1977) เพื่อให้โอกาสทุก ๆ คนที่อยู่ในบ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัย ซึ่งมีทั้งหมด 6 ตาราง ซึ่งตารางเหล่านั้น จะพิจารณาจำนวนผู้ใหญ่ที่มีอยู่ในบ้าน และในจำนวนนั้นเป็นผู้ชายจำนวนเท่าไรประกอบกัน ตั้งตาราง

ตารางที่ 4 จำนวนผู้ใหญ่ในครอบครัว

	ผู้ใหญ่ 1 คน	ผู้ใหญ่ 2 คน	ผู้ใหญ่ 3 คน	ผู้ใหญ่ 4 คน หรือมากกว่า
0	ผู้ใหญ่	ผู้หญิงอายุ มากที่สุด	ผู้หญิงอายุ มากที่สุด	ผู้หญิงอายุน้อย ที่สุด
1	ผู้ใหญ่	ผู้หญิง	ผู้หญิงอายุ น้อยที่สุด	ผู้ชาย
3			ผู้ชายอายุ มากที่สุด	ผู้หญิงหรือ ผู้หญิงอายุ น้อยที่สุด
4				ผู้ชายอายุ น้อยที่สุด

แหล่งที่มา : Backstrom, C.H. & Hursh, G.D. Survey Research.
Northwestern University Press, 1977.

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขั้นตอน คือ

1. เลือกหมู่บ้านที่จะศึกษา และแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ ตามที่กำหนดไว้ในขอบเขตของการวิจัย
2. เลือกครอบครัวที่จะศึกษา โดยใช้วิธีการเลือกอย่างมีระบบ (Systematic Selection) โดยเอาหมู่บ้านทั้ง 3 หมู่บ้านของแต่ละกลุ่มมาเลือกตามที่ได้โดยเอาที่ 5, 10, 15, 20, 25

3. เปรียบเทียบคุณสมบัติของชาวชนบทที่จะศึกษากับสำเนาทะเบียนบ้าน และ รายงานการสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับข้อมูลหมู่บ้าน เช่น ลักษณะภูมิประเทศ ระยะทาง สภาพ การคมนาคม ข้อมูลเกี่ยวกับประชากรในหมู่บ้าน และข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้สำรวจไว้เมื่อเดือนมกราคม 2527

4. เลือกประชากรที่จะศึกษา ตามตารางเมตริก 6 ตาราง ของแบคส์เตอร์ม และเฮอร์ช (1977)

5. ตรวจสอบรายชื่อจากสำเนาทะเบียนบ้าน แผนกทะเบียนราษฎร อำเภอเมือง สงหวัดขอนแก่น และสอบถามกำนันผู้ใหญ่บ้าน เพื่อให้ได้รายชื่อชาวบ้านที่ถูกต้องสมบูรณ์มากที่สุด

6. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นแบบสอบถาม ซึ่งได้กำหนด วิธิตำเนินการในการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

6.1 กำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่จะสร้างแบบสอบถาม

6.2 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.3 สร้างแบบสอบถาม แล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไข

แบบสอบถามแบ่งเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแหล่งความรู้ข่าวสารของชาวชนบท

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามสภาพการอ่านในชีวิตประจำวันของชาวชนบท ในด้านสิ่งพิมพ์ที่อ่าน เวลาสถานที่อ่าน ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการอ่าน

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามความสนใจในการอ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยแบ่งประเภทของหนังสือตามแนวการแบ่งหมวดหมู่หนังสือแบบทศนิยมของดิวอี้

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามความต้องการในการอ่าน โดยให้ชาวชนบท เลือกประเภทของหนังสือที่ต้องการอ่านก่อนประเภทอื่น ๆ มา 3 เรื่อง

7. เก็บข้อมูลตามหมู่บ้านที่แบ่งกลุ่มไว้ในขอบเขตของการวิจัย

8. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะนำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมด้วยตนเอง และขอความช่วยเหลือจากครูใหญ่ของโรงเรียนในหมู่บ้าน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดขอนแก่น และสำนักงานศึกษานิเทศก์ จังหวัดขอนแก่น ในช่วงเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม พ.ศ. 2527 ผู้วิจัยอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามแก่ชาวชนบท

9. ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเองเป็นระยะ ภายในเดือนสิงหาคม 2527 แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยนำแบบสอบถามมาแจกแจงความถี่ทุกคำตอบ

ตอนที่ 1, 2, 3, 5 คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ โดยสูตร

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

(ประกอบ กรรณสูตร 2525 : 75)

ตอนที่ 4 นำแบบสอบถามมากำหนดให้คะแนน แล้วนำไปหาค่าเฉลี่ยโดยสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

แล้วหาล้วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคำตอบแต่ละข้อ โดยสูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fX^2}{N} - \left(\frac{\sum fX}{N}\right)^2}$$

หมายเหตุ เมื่อสร้างแบบสอบถามทั้ง 5 ตอนแล้ว ให้อาจารย์ที่ปรึกษาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหา และนำไปทดลองกับชาวบ้านในหมู่บ้านอื่นที่มีสภาพท้องถิ่นและประชากรคล้ายคลึงกัน จำนวน 20 คน เพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องและทำการปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปสอบถามจริง

10. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การสร้างแบบสอบถาม

1. ศึกษาเอกสารและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับชาวชนบท
2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารต่าง ๆ และศึกษาจากแบบสอบถามของงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อศึกษาถึงสภาพการอ่าน แหล่งความรู้ ข่าวสาร ความสนใจ และความต้องการในการอ่านของชาวชนบท
4. นำแบบสอบถามที่ได้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาทางสถิติ และอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาแก้ไข
5. นำแบบสอบถามนั้นมาแก้ไขปรับปรุง
6. นำแบบสอบถามจากข้อ 6 มาแก้ไขปรับปรุง และนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับตัวอย่างประชากรที่ศึกษา
7. นำแบบสอบถามนั้นมาพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องให้สมบูรณ์ เพื่อให้ใช้เป็นแบบสอบถามในการศึกษาและรวบรวมข้อมูลของการศึกษาครั้งนี้

แบบสอบถามที่ใช้แบ่งเป็น 5 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
- ตอนที่ 2 เกี่ยวกับแหล่งความรู้ ข่าวสารของชาวชนบท
- ตอนที่ 3 เกี่ยวกับสภาพการอ่านในชีวิตประจำวัน
- ตอนที่ 4 เกี่ยวกับความสนใจในการอ่าน
- ตอนที่ 5 เกี่ยวกับความต้องการในการอ่าน

การรวบรวมแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ไปแจกแบบสอบถามด้วยตนเองทั้ง 9 หมู่บ้าน พร้อมด้วยหนังสือขอความร่วมมือ ในการทำวิจัยไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น แบบสอบถามที่แจกให้ชาวชนบททั้ง 9 หมู่บ้าน มีจำนวนทั้งสิ้น 320 ชุด ในวันที่ 15 สิงหาคม 2527 โดยกำหนดวันที่จะไปเก็บแบบสอบถามคืน ภายในวันที่ 31 สิงหาคม 2527 ถึงวันที่ 10 กันยายน 2527 ได้รับแบบสอบถามคืน 298 ชุด คิดเป็นร้อยละ 93.13 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด